

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у квітні 2024 року

(оглядова довідка за інтернет-ресурсами,
матеріалами преси та неопублікованими документами)

Загальні питання

17 квітня у Києві в Музеї видатних діячів української культури відбулося вручення нагород лауреатам премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва. Цього року переможців визначено у трьох із чотирьох категорій. Так, премією відзначено: письменника А. Кокотюху за книгу «Врятувати березень» («Літературні твори для дітей та юнацтва»); художника О. Продана за його ілюстрації до твору «Дім» К. Тихозорої («Художнє оформлення книжок для дітей та юнацтва»); режисерку-постановницю Івано-Франківського академічного обласного театру ляльок ім. Марійки Підгірянки К. Лук'яненко за створення вистави «Хто росте в саду» («Театральні вистави для дітей та юнацтва»).

Лауреатами Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка 2024 року стали: предстоятель Православної церкви України митрополит Епіфаній (у галузі громадської, політичної та духовної діяльності); поет і публіцист, голова Національної спілки письменників України М. Сидоржевський (у галузі літератури); доктор історичних наук, професор В. Марочко (у галузі науки); громадський і політичний діяч, голова правління Одеської регіональної організації Спілки журналістів України Ю. Работін та політолог, історик, релігієзнавець, журналіст А. Ковальов (у галузі освіти); заслужений художник України В. Красьоха (у галузі мистецтва). Премія присуджується з 1995 року за заслуги у розвитку національної духовної культури, утвердження української державності, міжнародної та міжконфесійної злагоди.

Медіа

25 та 26 квітня в Києві відбулася Міжнародна конференція з медіаграмотності та саморегулювання медіа. Мета цього заходу – розробка стійкої медійної політики, здатної протистояти сучасним дезінформаційним викликам в умовах воєнної агресії росії проти України. Спів організатори конференції – Представництво Європейського Союзу в Україні, Програма підтримки ОБСЄ для України, Офіс Ради Європи в Україні, Програма розвитку

ООН в Україні, ЮНЕСКО в Україні, *International Media Support*, Міністерство культури та інформаційної політики України. Подія зібрала понад 140 учасників у столиці та онлайн: представників українських державних інституцій, громадських та міжнародних неурядових організацій, аналітичних центрів, медіа. Темами для дискусій стали, зокрема: медіаграмотність на державному рівні (проблеми, рішення, стратегія); практики ініціатив із медіаграмотності; результативна медіаграмотність; досягнення та виклики у само- та співрегулюванні; гендерна політика в медіа як рушій суспільних змін у розбудові рівності.

Вшанування пам'яті

23 квітня у львівській школі № 50 відкрито меморіальну дошку в пам'ять про українську письменницю Вікторію Амеліну, життя якої обірвалося внаслідок російського ракетного удару по Краматорську на Донеччині 27 червня 2023 року.

Благодійність

17 квітня у Києві в Національному академічному театрі опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка пройшов балетний вечір під назвою «Power of Art. Donate to eliminate» («Сила мистецтва. Інвестиції в ліквідацію»). Це вже другий благодійний захід, який проводять фонди *Defence Development Fund* і *KSE Foundation* за підтримки провідної солістки Англійського національного балету К. Ханюкової. Всі кошти, вторговані з продажу квитків, буде спрямовано на підтримку Головного управління розвідки Міністерства оборони України.

24 квітня у приміщенні столичного *Fairmont Grand Hotel Kyiv* вперше за п'ять років відбувся Віденський бал, в межах якого проведено благодійний аукціон. Соціальна місія заходу – збір коштів для благодійних дитячих проєктів та культурна дипломатія. Цього разу почесними гостями балу стали ветерани російсько-української війни. Особливий вальс виконала семирічна українська гімнастка О. Паскаль, яка у 2022 році втратила ногу внаслідок російського ракетного удару по Затоці на Одещині.

30 квітня у київському Національному музеї літератури України здійснено благодійний аукціон «Київський артвернісаж» на підтримку родин загиблих захисників України. Серед лотів аукціону – твори українських художників, зокрема таких, як Т. Яблонська, С. Шишко, Ф. Манайло, Р. Сельський, М. Коган-Шац, Н. Пуссен, а також сучасний живопис творчого подружжя Костянтина та Світлани Шаповалових.

З нагоди свого 24-річчя «Українська правда» в партнерстві з «Voloshyn Gallery» провела благодійний тихий аукціон. Він тривав із 16 до 21 квітня на фейсбук-сторінці видання, а вторговані кошти буде спрямовано на РЕБ-и для 48-ї бригади ЗСУ. В межах проєкту на торгах було представлено роботи А. Кахідзе, Г. Зіньківського, К. Лисовенко, Л. Хоменко, Н. Кадана й інших сучасних митців.

5 квітня у Львівській національній філармонії ім. М. Скорика відбувся симфонічний вечір «Добродіяння». Весь касовий збір із концерту піде на потреби

48-го окремого штурмового батальйону імені Номана Челебіджихана та Центру спеціальних операцій «Альфа». Разом із Академічним симфонічним оркестром філармонії виступили київські музиканти – диригент В. Сіренко й соліст Д. Ткаченко. У їхньому виконанні прозвучали твори Л. ван Бетховена та Є. Станковича. Також 13 квітня у Львівській національній філармонії вже втретє пройшов благодійний аукціон «Сила мистецтва» за участі Академічного симфонічного оркестру «*INSO-Львів*» і галереї «*Home of Arts Lviv*» та за підтримки «Ветеран Медіа». Кошти як з продажу квитків, так і з аукціону буде спрямовано на РЕБ для 80-ї ОДШБр. Лотами стали ікони XVIII століття, роботи української художниці С. Гебус-Баранецької, японського графіка К. Охара, а також сучасних живописців.

10 квітня у центрі Луцька Волинська обласна бібліотека для юнацтва, волонтерський рух «Меценати для солдата» та ГО «Нить продовження життя» організували благодійний марафон «Великдень душі зігриває» на підтримку 14-ї окремої механізованої бригади ЗСУ. У програмі заходу: творчі майстерки та розвивальні ігри від бібліотекарів, концертна програма та розпродаж лялькомотанок, які були врятовані українськими військовими з будинку творчості міста Бахмут на Донеччині.

Благодійний фонд «Гуркіт» і видавництво *Vivat* завершили акцію «Постав російську книгу в куток», в межах якої вдалося зібрати кошти на покупку двох пікапів для підрозділу ППО. Акція зі збору російськомовних книжок на макулатуру розпочалася у січні цього року і тривала протягом трьох місяців у десяти містах України (Київ, Харків, Львів, Івано-Франківськ, Запоріжжя, Вінниця, Біла Церква, Одеса, Дніпро, Черкаси).

Українська культурна спільнота продовжує активно підтримувати Збройні сили України. Зокрема: співак *YAKTAK* за 25 днів концертного туру зібрав майже мільйон гривень для військових; український скрипаль В. Попадюк під час своїх концертів агітує донатити на *FPV*-дрони для тактичного підрозділу особливого призначення Г.Р.І.М. у складі 41-ї ОМБр; літературознавець С. Квіт ініціював збір коштів на антидронові РЕБ куполи для військових 110-ї бригади; видавчиня, редакторка І. Ніколайчук – на нові вікна для шпиталю; військовослужбовиця, письменниця В. «Нава» Суботіна – на артилерію для «Азову»; поет М. Жаржайло – на підтримку роботи реанімаційного автобуса «Австрійка» добровольчого медбатальйону «Госпітальєри»; журналістка О. Котубей-Геруцька – на потреби ССО; культурна менеджерка Л. Фіть – на комплект для *FPV* екіпажу; військовий, письменник Є. Лір долучився до волонтерської ініціативи, мета якої придбати *DJI Mavic 3T* для 93-ї ОМБр, 10 *FPV*-дронів «Джміль» для 118-ї ОМБр та наземну станцію *Partyphone by TORO* для 54-ї ОРБ; співачка Н. Дорофеева та стример і волонтер М. Лебіга презентували спільну пісню та зібрали під час трансляції донати (понад 5 млн грн.) для ГО «Azov One», що підуть на тепловізійні *FPV*-дрони захисникам і на підтримку постраждалих внаслідок російського удару по Чернігову; письменниця й перекладачка К. Міхаліцина заохочує донатити на лазерний далекомір, цифровий приціл нічного бачення, тактичні навушники й ножі *Gold Steel Recon Tanto* для 142-ї бригади ОМБр ОСП ПТРК Птур; видавчиня

й редакторка І. Ніколайчук збирає кошти на три квадрокоптери для бригади «Київська Русь»; засновниця фестивалю «She.Fest» Ю. Капшученко – на квадрокоптер із тепловізійною опцією для 130-го батальйону 241-ї бригади ТрО; київський гурт «Крихітка» разом із вокалістом гурту «Хейтспіч» Д. Однороженком випустили пісню «Під весняним дощем» в пам'ять про митців, які загинули на фронті, та запустили збір на придбання багаторазових FPV-дронів для 82-ї бригади ДШВ ЗСУ; фотографиня А. Ютченко запропонувала небайдужим громадянам долучитися до збору коштів на пікап для роти вогневої підтримки 201-го батальйону; літературознавиця Т. Огаркова – на автівки для ЗСУ в межах 9-го квартирника *PEN Ukraine*.

Безбар'єрність

Протягом 2023–2024 року Міністерство культури та інформаційної політики України разом із Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого провело низку комунікативних заходів для українських публічних бібліотек щодо політики безбар'єрності та недискримінації. Результатом цієї роботи стали Методичні рекомендації з питань створення безбар'єрного простору у публічній бібліотеці, які розробила НБУ як головний методичний центр для обласних універсальних наукових бібліотек та публічних бібліотек України. Рекомендації покликані допомогти книгозбірням будувати свою роботу, відповідно до законодавства та нормативів у сфері безбар'єрності.

У Всесвітній день поширення інформації щодо проблем аутизму 2 квітня у Львівському музеї історії релігії презентовано виставковий проєкт «Світ очима особливих». Це роботи вихованців навчально-творчої майстерні для дітей та молоді з особливостями розвитку, яка діє при ГО «Простір без обмежень». В експозиції – понад два десятки картин, виконаних акриловими фарбами на полотні. У відвідувачів виставки була можливість придбати твори юних художників. Вторговані кошти буде спрямовано на забезпечення оздоровчих і підтримки адаптивних програм, що допомагають таким дітям впоратись із травматичними наслідками війни.

Регіональна культурна політика

У Краснокутській громаді на Харківщині хату-мазанку, якій понад сто років, перетворено на культурний центр. Історичну будівлю відновлено силами краснокутців – учителів, школярів, майстрів, за підтримки місцевої влади. Проєкт став переможцем гранту від *Cedos* і *Western NIS Enterprise Fund* – команда отримала кошти для проведення різноманітних майстер-класів.

Культурно-мистецькі проєкти

30 квітня на території столичного інноваційного парку *UNIT.CITY* стартував Фестиваль української писанки задля підтримки елемента Національного переліку нематеріальної культурної спадщини «Українська писанка: традиція і мистецтво». Організатори – Міністерство культури та інформаційної політики України і ГО «Інститут культури України». До події долучилися майстри з усієї

країни, які презентували традиційні писанки своїх регіонів. В межах фестивалю було влаштовано тематичний благодійний аукціон та встановлено Світовий рекорд з наймасовішого розпису писанок (виготовлено 800 великодніх символів). Також під час заходу український шеф-кухар Є. Клопотенко провів майстер-клас «Як зібрати Великодній кошик».

24–28 квітня, в останні дні роботи виставки «Алла Горська. Боривітер», у Національному центрі «Український дім» минув фестиваль «Борифест. Натхненні Аллою Горською». Впродовж усього фестивального дійства відбулися різноманітні заходи: тематичні екскурсії, публічні інтерв'ю, вистави, концерти, перформанси, майстер-клас. У «Борифесті» взяли участь: актори *DakhTrio* та Гоголь *Fest*, режисерка К. Шишкарьова та її команда перформерів, композитор

О. Шмурак, письменниця О. Забужко, актори пластично-акустичного перформансу «Вильот», Камерний хор «Київ» і його диригент М. Гобдич.

27 та 28 квітня у столичному клубі *Keller* пройшов фестиваль «Мистецтво – зброя!». Це серія подій для допомоги артистам, яким довелося змінити місце свого осередку через російську агресію. У програмі – театр, виставка сучасного мистецтва, музичні виступи та джеми, лекції й аудіовізуальні перформанси. Okремо на заході працював ярмарок українських брендів, а також вініловий маркет. Серед учасників: *Fusion Jams*, *Machine Room*, диджеї *Eazy* й *Pitti Schmitti*, а також театр «Наші» й творче об'єднання «Чому?». Лекції провели креативний директор І. Янков, музикант М. Сікаленко та фотограф О. Кондаков.

Цими ж днями у Києві в «Саду Бажань» Національного комплексу «Експоцентр України» оновлений артпростір *V'yava* зустрів перших гостей цього сезону. На території локації зібрано всі напрями мистецтва – від різножанрової музики до авангардного живопису. З нагоди відкриття простору експоновано роботи живописця й ілюстратора О. Ревіки, митця *Chizz Roman* і автора муралів

С. Брильова, а також картини дружин загиблих військових у межах всеукраїнського артпроєкту «Жива». На головній сцені *V'yava* можна було почути таких артистів, як *Andrii Barmalii x Oleksandr Yavdyk*, *Cepasa*, *GORIM! & YUVZIK*, М. Ткачук, *Serge Jazzmate*, О. Коган та *JazzinKyiv Band*, *Drum&Tuba Band* та ін. Цього літа команда артпростору за допомогою ініціативи *United24* збиратиме кошти на потреби 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ й придбання інкубаторів для порятунку немовлят із прифронтових територій.

25 квітня у Музичному салоні Національної філармонії України презентовано фільм «Гра в хованки з паном Лятошинським», створений на основі однойменного музично-театрального перформансу. Його прем'єрний показ відбувся у грудні 2023 року в кабінеті-музеї композитора Б. Лятошинського в історичному будинку Роліт. Організаторами дійства виступили громадські організації «Ігнеа Корда», «Фундація Лятошинського» та «Студія Фугу» (Австрія). Проєкт об'єднав сучасний танець *live electronic music*, перформативну дію та дизайн із музикою Б. Лятошинського. Режисером-постановником перформансу виступив

Б. Поліщук. Музичне оформлення створила сучасна композиторка Я. Шлябанська.

2–7 квітня у Львові в *Jam Factory Art Center* вперше відбулися Європейські дні крафту та художніх ремесел, організовані Ремісничою Палатою України задля популяризації українських крафтових традицій. Гаслом днів стало – «Маленькі пальчики, руки експертів». Тож у перший день заходу дітям зі спеціалізованих навчальних закладів Львова було організовано майстер-класи з гончарства, вибійки та створення ляльок-мотанок. Серед подій також: нетворкінг за участі українських крафтярів і представників країн Євросоюзу; лекція мисткині

Д. Альошкіної «Ренесанс витинанки: мистецтво, яке завойовує популярність в Україні та світі»; лекція дослідниці художнього скла Л. Смакової «Українське гутництво: від ремесла до авторського скла»; лекція архітектора-урбаніста С. Столового «Креативна індустрія села, як основа його розвитку»; лекція мистецтвознавиці Г. Істоміної «Колекція народної кераміки в музеї школи естетичного виховання „Дивосвіт“ у с. Мала Білозерка Запорізької області (зараз під окупацією)». У Львівському скансені в межах Європейських днів крафту пройшли майстер-класи для всіх охочих – різьбярство, ткацтво, ковальство, гончарство, вибійка, соломоплетіння, а також виставка «Крихкіші за скло» – народні ікони на склі з колекції Остапа та Тараса Лозинських.

1–30 квітня у Дніпрі пройшов Фестиваль актуального українського мистецтва *Dnipro Art Stage fest* – перший масштабний проєкт нового артпростору ДніпроАртСтейдж. Його організовано для митців-початківців, аби ті мали змогу проявити таланти. Для учасників працювало кілька майданчиків різного творчого спрямування – артсквот «Третя весна», літературний, музичний, театральний, а також окремий воркшоп «Сучасний артпростір – виклики сьогодення» для молодих дизайнерів і архітекторів. 30 квітня переможці конкурсних відборів за всіма фестивальними напрямками отримали можливість сольного виступу на сцені ДніпроАртСтейдж, було відкрито експозицію проєктів, реалізованих в АртСтейдж.

6 квітня у Дніпрі на станції метро «Вокзальна» реалізовано культурно-соціальний захід «Як Звучить Дніпро» за участі авторів проєкту про звучання міст – режисера Є. Синельникова, саундпродюсера гурту *Onuka* Є. Філатова та продюсерки Н. Синельникової, У програмі проєкту – панельні дискусії, презентація місцевих культурних ініціатив, концерти. Зокрема М. Ярчук (ГО «Культура Медіальна») представила ініціативу *Dnipro Center for Contemporary Culture*, А. Кучерук (ГО «Shift») розповіла про фестиваль релокованих бізнесів *Check-in Dnipro* та про важливість поєднання культури та бізнесу, Є. Гончаров (ГО «Модуль») презентував лейбл електронної музики *Dniproprop*, Д. Каднай поділився секретом успішної музичної кар'єри. На заході можна було почути живі виступи гуртів *Monotonne*, *Iteration*, *maxandruh*, «Каднай» та «МС Брехунець».

29 квітня солістка гурту *ONUKA* Н. Жижченко презентувала свій новий проєкт – етнографічний музичний простір у Чернігові, який поєднає освітню,

мистецьку й етнографічну складову: лекції та майстер-класи, творчі зустрічі та виступи, виготовлення та 3D-друк народних музичних інструментів. Майстерню-лабораторію під назвою «Фабрична, 12» облаштовано у садибі дідуса співачки Олександра Шльончика, який досліджував історію та технології створення інструментів різних народів. У будинку збереглися його старі креслення, проекти та книжки. В межах проекту «Фабрична, 12» команда *ОНУКА* підготувала цикл лекцій, що досліджують окремі сторінки української культури. Наразі вийшла перша лекція «Українські народні інструменти гурту *ОНУКА*: історія, походження, переосмислення». Відео створено за підтримки волонтерів спільноти *Repair Together*, які відновлюють постраждалі містечка Чернігівщини.

Театр

Київські театри презентували цього місяця свої нові сценічні проекти: «Марія Стюарт» за мотивами однойменної п'єси Ф. Шиллера (Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка); мюзикл «Чикаго» Д. Кандера (Національний академічний театр оперети); «Отелло» за п'єсою В. Шекспіра (Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки); «Надвечір'я з рок-н-ролом» за п'єсою М. Хейфіца (академічний театр «Колесо» разом із Херсонським обласним драматичним театром імені Миколи Куліша); «Незнайомка» за новелою «Сон» М. Коцюбинського (академічний драматичний театр на Подолі); «100 тисяч» за однойменною п'єсою К. Пенькової (Театр драматургів); два одноактні балети «Underground» та «Друзі» на музику латвійського композитора П. Вакса («Київ Модерн-балет» Радю Поклітару на сцені Київського муніципального академічного театру опери і балету для дітей та юнацтва).

Недержавний театр «Терра Інкогніта» з Маріуполя (Донеччина), який було відкрито у 2019 році під керівництвом режисера А. Левченка, відновив свою роботу в Києві. Першу виставу театру – «Світло в кінці тунелю» за п'єсою Н. Нежданой «Той, хто відчиняє двері», можна було подивитися 7 квітня у Національному центрі театрального мистецтва ім. Леся Курбаса.

5–7 квітня у Львові на камерній сцені Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької відбувся IV Фестиваль сучасної драми, організований Національною спілкою театральних діячів України. В межах фесту представлено п'ять п'єс, створених учасниками IV Лабораторії драматургії НСТДУ: Як писати про війну. У програмі – читання та обговорення таких драматургічних творів: «Параскева» О. Мацюпи, «Стара, товста, розумна» А. Захожої, «Варвари цибулевої масті» К. Пенькової, «Гражда» О. Михайлова, «Вживуть тільки пам'ятники» О. Гриценко. Режисерами читань стали молоді українські митці з різних театрів України: Д. Леончик (Чернівці), В. Гура (Харків), І. Білиць (Львів), І. Ципіна (Львів), Д. Некрасов (Суми). Кураторки проекту – О. Байбак та А. Рашко.

10–14 квітня в Ужгороді тривав Всеукраїнський фестиваль камерного театрального мистецтва «Під цвітом сакури», який проводить Закарпатський

академічний обласний український музично-драматичний театр ім. братів Ю.-А. та

Є. Шерегіїв на малій сцені. Свою творчість на фестивалі презентували: Івано-Франківський новий театр («Академія сміху» за п'єсою К. Мітані); Сумський національний академічний театр драми та музичної комедії імені М. Щепкіна («Легені» за п'єсою Д. Макміллана та «Мама. 10 км» за творами Л. Кудасової й І. Феофанової); Донецький академічний обласний драматичний театр, Маріуполь («Приголомшена Тетяна» за п'єсою Л. Бугадзе); Закарпатський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв («Сімейна вечеря» за п'єсою Ж.-П. Абу).

Серед театральних прем'єр квітня: вистава-дефіле «Розмова птахів» від дизайнерки О. Караванської та співачки, актриси Н. Половинки (Львівський національний академічний театр опери та балету ім. С. Крушельницької); «Птахи» за мотивами комедії Арістофана (Львівський академічний драматичний театр ім. Лесі Українки); «Атомна русалка» за п'єсою А. Бондаренка (Львівський театр ляльок); «Тваринні інстинкти» за п'єсою Д. Нігро «Звірині історії» (Дніпровський академічний театр драми і комедії); «Місто» за однойменним романом

В. Підмогильного (Харківський академічний український драматичний театр ім. Т. Шевченка); перформативна моновистава «Хтось такі як я» Н. Хижної (харківський театр «Нафта»); «Хлопчик зі скрипкою в грудях» за повістю «Монолог перед обличчям сина» М. Івасюка (Рівненський академічний обласний театр ляльок); «Обережно, незнайомиць» за п'єсою Л. Ра (Волинський обласний театр ляльок); «Супниця» за однойменним твором Р. Ламуре (Миколаївський національний академічний український театр драми та музичної комедії).

Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. Миколи Куліша показав у Києві, Чернігові та Черкасах виставу «Буде тобі, враже, так, як відьма скаже» за п'єсою О. Маляренко «Протитанкова відьма» у постановці С. Павлюка. Гастролі колективу пройшли за підтримки «Благодійного фонду «Місія Солідарності».

20 квітня у Луцьку на сцені Експериментального театру «Адреналін» відбувся гастрольний показ вистави «Дякую» Київського академічного театру «Золоті ворота». Авторкою тексту та сценографії є литовська режисерка А. Каваліаускайте. Музичне оформлення до спектаклю створив Б. Лисенко. А вже 30 квітня актори Львівського академічного театру імені Леся Курбаса представили тут п'єсу Н. Захоженко «Мольєр. Анатомія» за мотивами комедії Мольєра «Хворий, та й годі».

Музика

13 квітня у Харкові відбувся концерт-відкриття міжнародного фестивалю *KharkivMusicFest*, який триватиме до 1 червня. Подія відзначилася харківською прем'єрою Реквієму «Місто Марії» З. Алмаші. Твір виконали Національний ансамбль солістів «Київська камерата» на чолі з диригентом Р. Фаргасом (Іспанія – Німеччина). Також у програмі були твори українських композиторів В.

Губаренка, О. Козаренка, В. Зубицького. 18 квітня в межах фестивалю прозвучав концерт «Кольори бароко» у виконанні хору та оркестру Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. Далі гості фестивалю зможуть відвідати Всеукраїнський конкурс молодих композиторів ім. Б. Лятошинського, виступ дитячого симфонічного оркестру та інтерактивні концерти для дітей, музичний лекторій, освітні та артпроекти й інше. Організатор *KharkivMusicFest* – фонд громади Харкова «Толока».

14–28 квітня у Львові пройшов уже традиційний Міжнародний фестиваль джазу *Lviv Jazz Days 2024*. Протягом цих семи днів у Львівському будинку офіцерів виступили найкращі джазові виконавці України, а також іноземні митці. Культурний захід розпочався програмою «І плине *Jazz*» за участі вокалістки М. Стоколяс, великого естрадного оркестру Львівського фахового музичного коледжу ім. С. П. Людкевича «*Lyudkevych Jazz Orchestra*», *FIJI Band* та *IIM Band*. Вперше за шестирічну історію фестивалю організаторами впроваджено систему єдиного квитка-абонента на всі концерти.

Візуальні мистецтва

3 квітня Музейно-виставковий центр «Музей історії міста Києва» презентував виставковий проєкт до другої річниці звільнення Київщини від російських окупантів – «На захисті міста: хто і як обороняв Київ упродовж тисячоліть». Він демонструє збірні образи захисників, які стали символами боротьби своєї епохи. Це розповідь про знакові воєнні події тисячолітньої історії Києва, зокрема Русі, Великого князівства Литовського, козацької держави, Української Народної Республіки, незалежної України. Проєкт у форматі вуличної банерної експозиції також було представлено просто неба на Контрактовій площі.

Серед інших нових виставкових проєктів у столиці: «Простір фантазій» – живопис А. Шматка (Національний музей «Київська картинна галерея»); «Митці та війна» – графічні та живописні твори В'ячеслава й Володимира Казаневських, «Живопис і графіка Людмили Ястреб» – картини художниці, «2023 рік крові, поту і сліз» – живопис українсько-німецького художника О. Висоцького, «Лабіринт вічних сенсів» – скульптури, картини, цифрові анімаційні роботи І. Гречаника (Національний музей Тараса Шевченка); «Незламність традицій» – понад 200 творів художньої кераміки, дерева та металу студентів і викладачів Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука, «Крила України» – текстиль і живопис Н. Бондаренко (Національний музей декоративного мистецтва України); «Почути, щоб почати» – картини херсонської художниці Я. Голуб'ятникової, «Art-Вирій» – мультижанровий проєкт із роботами кількох десятків сучасних українських митців, зокрема А. Котлярчука, А. Варварова, Л. Раштанової, М. Афанасьевої, Р. Сейдімова й ін. (галерея «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська»); «Птахопис та хачкари в обіймах петриківського розпису» – більш як пів сотні картин української художниці М. Саркісян, що поєднують вірменську абетку та петриківський розпис (Будинок митрополита Національного

заповідника «Софія Київська»); «Нескінченість любові» – роботи художниці А. Рудницької, зокрема, виконані в голковій техніці (Музей української діаспори); «Khaki is a new pink» – нові твори І. Чічкана (Галерея мистецтв «Лавра»); «Монументальні роботи Олександра Міловзорова» – ескізи на начерки художника-монументаліста (галерея «Митець»); «Першообрази» – абстрактні роботи, а також ікони А. Криволапа (Центр сучасного мистецтва *M17*); «Куди ніч, туди і сон» – колажі, відео, малюнки на папері художнього дуєту Д. Ревковського й А. Рачинського («*Voloshyn Gallery*»); «Святі» – серія фотопортретів С. Маслова, що увійшли до однойменної книги («*The Naked Room*»); «Анатолій Лимарев. Квітень» – живопис та графіка художника (Артфундація «Дукат»); «Поліські містерії» – прадавні традиції та звичаї мешканців Полісся на художніх світлинах А. Котлярчука, «Сонячний дощ» – олійний живопис М. Демцю (Центр сучасного мистецтва «Білий Світ»); «Пошти вже нема. Раз на тиждень приїжджає машина» – живопис, аудіо та інсталяції Л. Вербіної (простір «*thesteinstudio*»); «Extra Large» – 365 артоб'єктів українських художників, скульпторів і фотографів, зокрема, кураторський проєкт «Золотий перетин. Діалог двох геніїв», створений на основі робіт скульптора О. Сухоліта та художника А. Криволапа (галерея «*Art Ukraine Gallery*»); «Прощання слов'янки» – документальні фото О. Гяделова («*White Spase*»); «Колекція. Арсен Савадов» – роботи А. Савадова з фотопроектів «Донбас-Шоколад» і «Ангели» («*Dymchuk Gallery*»); «Вид з дерева: безпечний простір» – картини М. Тарасенка («*Eye sea gallery*»); «*The way of Power*», присвячена 30-річчю Всеукраїнської творчої спілки художників «БЖ-АРТ» – два десятки робіт членів «БЖ»: М. Вайсберга, В. Шерешевського, М. Журавля, П. Бевзи, І. Прокоф'єва та ін. (ЦСМ «Совіарт»); «Лінія зіткнення» – 150 документальних фотографій і відео Влади та Костянтина Ліберових (Національний комплекс «Експоцентр України»).

26–28 квітня у Львові тривав другий *Lviv Gallery Weekend*, організований ГО «Українська асоціація галеристів». Серед учасників: Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького, Дзига, *Ya Gallery Lviv*, галерея «Зелена канапа», *Jam Factory Art Center*, Дім Франка, Центр архітектури, дизайну та урбаністики «Порохова ВЕЖА» та інші артлокації. В межах проєкту відбулися різноманітні заходи: авторські та кураторські екскурсії, квести і майстер-класи, відкриття виставок, лекції та дискусії, благодійні аукціони. Родзинкою програми стала «Ніч галерей».

У Львові запрацювала «Я Галерея Пентхаус». Куратор культурних проєктів і засновник *Ya Gallery* П. Гудімов провів 28 квітня першу екскурсію новим артпростором, який облаштовано в квартирі будинку 1910 року. Реставрація під'їзду та приміщення тривала 9 місяців. У пентхаусі збережено оригінальне планування, відновлено стіни до першого ремонту, а також зібрано колекційні меблі, розроблені австрійським дизайнером, художником, засновником журналу «*Ver Sacrum*» Й. Гофманом. Першу виставку в галереї, що

отримала назву «Ver Sacrum (Весна священна)», присвячено архітектурі й архітекторам.

22 квітня на Вінниччині в межах благодійно-мистецького проєкту «Місця сили України – Вінниччина» стартував восьмий пленер «Кращий художник». Дванадцять митців із різних міст країни вирушили на пленер, щоб зануритися в неймовірну красу вінницького краю та відобразити її у своїх роботах. Писали краєвиди села Печера, розташованого на березі Південного Бугу, та каскад порогів, усипальницю-каплицю Потоцьких-Свейковських архітектора В. Городецького, Лядівський скельний монастир, козацьку дерев'яну церкву Різдва Богородиці XVII століття й інші сакральні та мальовничі місця області. 1 травня у Вінниці учасники пленеру представили живописні твори та долучились до перформансу «Синергія добра та позитиву», під час якого було встановлено національний рекорд із колективного створення картини. Їхні роботи буде реалізовано на аукціонах, а вторговані кошти спрямовано на допомогу ЗСУ.

У мистецьких закладах України було розгорнуто експозиції: «Пісня Пісень» – 100 малярських творів О. Погрібної-Кох із кількох тематичних циклів (Національний музей у Львові ім. А. Шептицького); «Із полум'я зродились» – портрети 26 українських героїв авторства М. Сорвіно (Львівський історичний музей); «Несучі конструкції» – скульптури О. Путрашика (Львівський муніципальний мистецький центр); «В гостях у Флори» – картини І. Фартух, «...брате, друже, сестро, продовжуй палати...» – світлини з передової Ю. Костишина з позивним «Кіт Характерник» (Дім Франка у Львові); «Жінка в синіх тонах» – живопис А. Бонішко (артцентр «Дзига» у Львові); «Блукання в собі» – роботи представників українського модерну ХХ–ХХІ ст. (львівський Центр інтелектуального мистецтва «Меркурій»); «Всю ніч просидів на стільчику (382 рази, може більше)» – картини Д. Чечушкової (Одеський національний художній музей); «Поза часом» – фотографії С. Полякова (Одеський музей західного і східного мистецтва у співпраці з Музеєм сучасного мистецтва Одеси); «Прозріння» – скульптурна композиція М. Рєви з 33-х куль, яку незабаром буде представлено на Венеційській Бієнале (Думська площа в Одесі); «Енциклопедія мистецтв» – колажі В. Бартош (Хмельницький обласний художній музей); «Український ґрунт» – традиційний левкас в сучасних інтерпретаціях десяти митців із Луцька, Львова та Києва (Галерея мистецтв Волинської організації Національної спілки художників України); «Відлуння часу» – роботи українського вітражиста, графіка й живописця В. Шаленка (Музей сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку); «Розмова двох» – картини В. Шустової та І. Тищук (галерея європейського живопису «Євро-Арт» у Рівному); «Тисяча тривог» – нова серія плакатів О. Рєвіки (артгалерея «Skład N 5» у Черкасах); «Звитязці. Пам'яті тих, хто повернувся на щиті» – 57 графічних портретів загиблих захисників авторства І. Чмелик (Музей національно-визвольної боротьби Тернопільщини); «Хресна дорога Христа – Випробування України» – вишиті картини подружжя Ярослави й Олега Ликтеїв (Український дім у Тернополі); «Графіка Дмитра Парути» – роботи українського художника Д. Парути, «Надіюсь...Мрію... Люблю...» – картини Н. Вовчук (Центр сучасного

мистецтва, Івано-Франківськ); «Приходять і відходять» – роботи франківських художниць 2009–2023 років, зокрема, К. Войтків, М. Глинської, Д. Дерій, З. Козак та ін. (галерея «Асортиментна кімната» в Івано-Франківську); «Дивосвіт» – картини етнохудожниці О. Петровської (Лабораторія нематеріальної культурної спадщини у Рівненському обласному центрі народної творчості); «Фрагменти вітальності & мортальності» – художні твори Ф. Лагна (Музей мистецтв у Кропивницькому); «Життя та боротьба: війна очима митця» – картини Ю. Клапоуха (Острозький замок, Рівненська обл.); «Золоті серпанки» – натюрморти, пейзажі І. Волошина (Білгород-Дністровський краєзнавчий музей, Одеська обл.).

10 квітня в Ужгороді біля вірменського пам'ятного знаку «Хачкар», що поблизу Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв, відкрито мініскульптуру на честь кінорежисера Сергія Параджанова (автор – Р. Мурник). Подію присвячено сторіччю з дня народження митця. Бронзова фігурка стала 66-ю в колекції Ужгорода.

Музейна справа

16 квітня у Національному музеї «Київська картинна галерея» розпочала свою роботу виставка «Самаркандська епопея українських художників (1941–1944)». Основну експозицію склали роботи викладачів і студентів Київського та Харківського художніх інститутів, евакуйованих в Узбекистан у роки Другої світової війни. Зокрема тут представлено маловідомі твори з узбецької спадщини С. Шишка, К. Єлеви, О. Сиротенка, В. Мироненка, І. Красного й інших українських митців. А в межах супутньої виставки «Самарканд 80 років по тому» можна було побачити художні «щоденники» сучасних авторів – М. Вайсберга, О. Аполлонова, О. Придувалової та М. Дорошенка, які нещодавно відвідали міста Узбекистану. Партнери проєкту: Журнал «Антиквар», Приватний музей українського сучасного мистецтва.

В межах проєкту «Крізь потаємні дверцята» 11 квітня столичний Національний музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків влаштував одноденну експозицію твору М. Пепейна «Алегорія слуху», а 25 квітня лише на день було виставлено унікальне декоративне блюдо в стилі кераміста Бернара Паліссі. Заклад двічі на місяць представляє один музейний предмет зі своєї 25-тисячної колекції.

4 квітня у Музейно-виставковому центрі «Музей історії міста Києва» стартував виставковий проєкт «ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ. Світло Воскресіння». Виставка охопила різні історичні періоди, продемонструвавши неповторність української традиції і культуру святкування Великодня в інших країнах. У показі: керамічні полив'яні яйця часів Київської Русі, Царські врата XVIII століття, унікальний рецепт паски 1863 року, давній святковий одяг, великодні листівки, колекція писанок із відтвореними орнаментами всіх регіонів України та інше. Окремо в експозиції представлено європейський великодній декор і діаспорні писанки. Реалізації проєкту сприяли колекціонерка М. Лук'янова, з. м. н. т. О. Білоус,

генеральний директор приватного історико-етнографічного музею «Козацькі землі України» В. Недяк, флористична студія *Lora Shen*, Добропарк.

Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара» та *ORNER* презентували проєкт «Соборні» – святковий набір великодніх листівок із писанками, що представляють усі регіони країни. Колекція писанок, відтворена за архівними замальовками, стародруками та музейними зразками, постала завдяки майстрині, дослідниці З. Сташук.

25 квітня у Львові в храмі Священномученика Климентія Шептицького виставлено для огляду 14 старовинних галицьких плащаниць та ікони із зображенням Христових страстей з фондів меморіального Музею Митрополита Андрея Шептицького, а також авторські ковані хрести художника О. Боньковського. Переважну більшість церковних реліквій віднайшов у різних куточках Львівщини засновник музею та настоятель храму, отець-доктор богослов'я Севастьян Дмитрух. Загалом у колекції музею міститься пів сотні таких творів, найстаріший – XVI століття.

На Черкащині в музеї Богдана Хмельницького Національного історико-культурного заповідника «Чигирин» від 24 квітня демонструвалася виставка «Хрести України: Центр». Тут представлено експонати з колекції Громадського історико-етнографічного ставрографічного Музею Хреста (Дніпропетровська обл.) – близько 1600 хрестів, які презентують Черкаську, Полтавську та Кіровоградську області. Серед них – артефакти часів Хрещення Русі, епохи Великого князівства Литовського і козацької доби. Засновник і директор Музею Хреста – колекціонер, історик-ставрограф, дослідник В. Векленко.

12 квітня у Хмельницькому обласному науково-методичному центрі культури і мистецтва відкрито стендову виставку «Зруйнована, але не знищена», що розповідає про експонати грецької культурної спадщини зі зруйнованого росіянами Маріупольського краєзнавчого музею. Жорсткий диск з оцифрованими матеріалами з-під окупації у квітні 2022 року вивіз працівник музею О. Горе. Організатори заходу – центр підтримки переселенців «ЯМаріуполь» та ГО «Мистецтво ПРО».

17 квітня у Рівненському обласному краєзнавчому музеї запрацювала експозиція «Почаївські стародруки з колекції РОКМ», яку приурочено до 290-ї річниці з дня виходу «Службника» (1734) – першої книги, надрукованої у почаївській друкарні. Подія стала певним підсумком музейного проєкту з оцифрування «Українські стародруки з фондів РОКМ». Із усього музейного зібрання, що містить на сьогодні близько 120 книг, на виставці представлено три десятки стародруків – «Службник» (1734, 1735 pp.), «Апостол» (1759 p.), «Євангелія» (1759, 1771, 1780 pp.) тощо.

29 квітня Дніпровський художній музей відзначив своє 110-річчя. На урочистому заході з цієї нагоди працівники музею презентували нові видання – «Музейний путівник» та альбом-каталог «Колекція творів Миколи Глуценка із зібрання музею», а також два масштабних проєкта: «Родина Чернявських» – експозиція творів живопису та графіки, що присвячена 100-річчю від дня народження дніпровського художника Г. Чернявського, та «Подарунки сучасних

митців до 110-річчя музею» – виставка різноманітних творів живопису, графіки, скульптури та декоративно-прикладного мистецтва. Студія *Kabluka Light & Digital Sculptures* запустила світлову інсталяцію «Душа» на фасаді музею, щоб привернути увагу аудиторії до його надбань. Інсталяцію можна було подивитися в будь-який день до 26 травня.

16 квітня з нагоди 98-річчя академіка Бориса Возницького у Дубенському замку на Рівненщині відкрито кімнату-музей «Воскреситель українських замків», присвячену життю та діяльності науковця й музейника. Експонати для виставки надала донька Б. Возницького – реставраторка Львівської національної галереї мистецтв Л. Возницька-Разінкова.

У палаці Терещенків XIX століття у Червоному на Житомирщині створено артцентр задля популяризації пам'ятки. У новому просторі можна побачити картини маєтку та будинку культури, знищеного пожежею, а також копії фотографій засновників маєтку А. Грохольського, його дружини В. Радзивіл-Грохольської та Ф. Терещенка, який побудував у Червоному авіамайстерні.

Збереження та охорона культурної спадщини

16 квітня у Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» Міністерство культури та інформаційної політики України презентувало нову систему обліку об'єктів культурної спадщини «Державний реєстр нерухомих пам'яток України» («Пам'ятка»). Реєстр містить базу даних із доступним інтерфейсом. До неї вносять об'єкти архітектури, історії й археології, які держава офіційно бере під охорону, незалежно від їх власності. Для кожної пам'ятки передбачено окремий кабінет, що поповнюватиметься на двох рівнях – обласними державними адміністраціями та органами охорони культурної спадщини, а також Департаментом охорони культурної спадщини Міністерства культури та інформаційної політики України.

Всеукраїнська асоціація охорони культурної спадщини за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України, а також Українського національного комітету *ICOMOS* ініціювала та оголосила про початок впровадження в Україні «Національної програми підготовки фахівців з реставрації пам'яток культурної спадщини». Метою ініціативи є консолідація архітекторів, реставраторів та інших професіоналів у галузі, популяризація професії реставратора, навчання та підготовка кадрів, а також заходи з мотивації молодих спеціалістів. Програма стартувала 17 квітня з церемонії нагородження відзнаками студентів та українських архітекторів-реставраторів за наукові роботи й реалізовані проєкти у сфері збереження та відновлення об'єктів культурної спадщини. Нагороди отримали: архітектор Ю. Лосицький за проєкт реставрації та консервації Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври; архітектор Ю. Дубик за реставрацію Чорної кам'яниці зі створенням експозиції львівських кам'яних архітектурних та скульптурних пам'яток XV–XX ст.; архітекторка Н. Диховична за реставрацію та пристосування Маріїнського палацу у м. Києві; компанія *DOVGIY Family Office* за проєкт реставрації та

пристосування Дому Новікова на Подолі; компанія-девелопер *A-DEVELOPMENT* за реставрацію та пристосування Микільської брами у м. Київ.

В Україні створено публічну базу даних під назвою «Арго» про об'єкти культурної та історичної спадщини, якими заволоділа росія. Ініціатива має на меті підготувати основу для репатріації цінностей. На сайті можна дізнатися про нинішнє місце розташування артефактів та витворів мистецтва, а також про стан пам'яток архітектури чи музеїв на окупованих територіях. Ще один напрям роботи авторів проєкту – збір інформації про конкретних виконавців та співучасників грабунку України (розділ «Чистилище»). Наповненням сайту займається група активістів і волонтерів з-поміж істориків та мистецтвознавців. Наразі оприлюднено інформацію про 285 викрадених артефактів і 82 осіб, які причетні до цього.

26 квітня у львівському *Jam Factory Art Center* відбулась презентація підсумків проєкту «Кризова інвентаризація та стрибок до цифровізації музейного обліку», який реалізується Львівською обласною організацією «Тустань» разом із ГО «Центр розвитку музейної справи», Адміністрацією державного історико-культурного заповідника «Тустань». В межах ініціативи у Львові створено пілотний Центр оцифрування, в якому частково оцифровано фонди п'яти музеїв: Державного природознавчого музею Національної академії наук України, Державного історико-культурного заповідника «Тустань», Харківського літературного музею, Одеського національного художнього музею та Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків.

Активісти громадської організації «Україна Інкогніта» у співпраці з Департаментом охорони культурної спадщини Київської міської державної адміністрації створили цифрову копію пам'ятки світової спадщини ЮНЕСКО Церкви Спаса на Берестові XI–XII ст., що входить до ансамблю Києво-Печерської лаври. Інтер'єр храму містить унікальний цілісний ансамбль фрескового живопису доби Петра Могили, а також близько 100 кв. м давньоруської фрески. Крім того, українська компанія *Skeiron*, яка спеціалізується на лазерному скануванні культурної спадщини, створила тривимірну модель печер, розташованих на території Національного заповідника «Києво-Печерська лавра». Роботи ініційовано Міністерством культури та інформаційної політики України задля подальшого збереження давніх святинь. Також в межах проєкту *SaveUkrainianHeritage* фахівці *Skeiron* зафіксували у цифровому вимірі пам'ятку архітектури національного значення – палац XVIII ст. Жевуських-Лянцкоронських на Львівщині.

Кіномистецтво

3–8 квітня у Києві, в кінотеатрі «Жовтень» і в *Concert Hall*, пройшов 5-й фестиваль кіно про музику та культуру *Intro*, який організовує *KyivMusicFilm*. Покази фестивальных фільмів відбулися також у Львові (3–6 квітня) та Дніпрі (10–13 квітня). У програмі – стрічки, що досліджують вплив глобальних соціальних змін на життя і творчість, зокрема, документальна стрічка українського режисера Д. Гутника «Правило двох стін» про погляд на війну росії

проти України очима митців. Окрім кінопоказів, цьогоріч уперше організатори *Intro* разом із *Music Film Festival Network* провели окрему освітню секцію для українських документалістів.

19–26 квітня у столичному кінотеатрі «Жовтень» вдруге організовано фестиваль ЛГБТКІА+ кіно *Sunny Bunny*, що виріс із напрямку «Сонячний зайчик» на Київському міжнародному кінофестивалі «Молодість». Цьогорічна добірка фільмів включала 60 робіт із 35 країн світу, які було представлено у восьми програмах: повнометражні та короткометражні стрічки, ігрове й документальне кіно, роботи позаконкурсних програм «Панорама» і «Нові барви» та програма для спільного сімейного перегляду «Квірчик». Окрім того, впродовж усього фестивалю проходили спеціальні покази та освітні події. Переможців *Sunny Bunny 2024* визначало, зокрема, журі Спілки кінокритиків України: історикиня кіно

О. Волошенюк, кінокритик О. Гусєв, кінокритик і продюсер В. Мирний. У категорії українських короткометражних квір-фільмів кінознавці відзначили дипломом стрічку «Крим» режисерки К. Храмцової. Також на форумі було оголошено переможця першого в Україні пітчінгу фільмів короткого метру на ЛГБТКІА+ тематику. Найкращим кінопроектом визнано «Серпанок» режисера Ю. Катинського (продюсери – К. Граднова-Савицька та О. Чубко). Спеціальну відзнаку журі вручено двом кінопроектам: «Історія» В. Мочалова (продюсери В. Мочалов,

Д. Назарук) і «Лоно» А. Шиловой (продюсерка В. Сочивець). До складу журі пітчінгу ввійшли: кінорежисерка та сценаристка Ж. Озірна, кінопродюсерка Д. Бассель і резидент серії ЛГБТК+ заходів «СТЕЖКА» А. Перера. Фестиваль відбувся за підтримки Державного агентства України з питань кіно, Міжнародного фонду «Відродження» та інших вітчизняних і зарубіжних організацій.

У квітні кінопокази спеціальної програми 12-го Київського міжнародного фестивалю короткометражних фільмів *KISFF* пройшли у Харкові та Одесі. Вісім тематичних програм було присвячено українській ідентичності, історичній пам'яті, проблемам рівності, саморефлексії та протидії стереотипам. Зокрема у добірці – локальне кіно (історії про Крим і Київ), ретроспектива з чотирьох короткометражних фільмів Д. Лінча, спеціальна дитяча програма. Проведено й освітню панель з лекціями про кіно та роботу індустрії, спікерами якої стали співзасновниця продюсерської компанії *Moon Man* В. Хоменко й автор *Skvot Mag* Ю. Самусенко.

5 квітня в Івано-Франківську відбулося інтерактивне шоу та зустріч із командою фільму «Довбуш». Учасники події мали змогу побачити унікальний документальний матеріал зі знімального майданчика, почути від авторів історію створення картини, а також висловити побажання щодо створення майбутньої стрічки «Як знімали “Довбуш”». Напередодні події у приміщенні драмтеатру було відкрито виставку персонажних постерів фільму «Довбуш», фотографій знімального процесу й ескізів костюмів. Саме з Івано-Франківська розпочався тур інтерактивного шоу іншими містами України. Також його покажуть у

військових частинах і госпіталях. Прибуток з кожного квитка з цієї зустрічі організатори спрямують на підтримку ЗСУ.

Об'єднання українських документалістів «Вавилон'13» презентувало новий документальний проєкт «Південь-Північ-Захід-Схід», що складається з шести фільмів про людей у найгарячіших точках лінії фронту. Першим епізодом стала історія «Нью-Йорк. Часів Яр. Хліб», створена разом із пекарнею *Good Bread from Good People*. Проєкт «Північ-Південь-Захід-Схід» реалізується за підтримки Фонду «Партнерство задля стійкості України».

У широкий прокат вийшли три українські повнометражні картини – «Я і Фелікс» І. Цілик (прем'єра художнього фільму супроводжувалась спеціальними показами у різних містах України), документальна стрічка «Ми, наші улюбленці та війна» А. Птушкіна та комедія «Крашанка» Т. Дударя.

Література

Переможцем літературної премії імені Миколи Гоголя у 2024 році став письменник В. Іванина з історичним романом «Каяття гетьмана Розумовського» (видавництво «Український письменник», 2023 рік). Також члени Комітету з присудження премії рекомендували до прочитання повість Ю. Грешка «Світло в п'їтьмі сяє...», п'єсу О. Гриценко «Виживуть тільки пам'ятники», роман А. Шапоренко «Стигли вишні». Літературна премія імені Миколи Гоголя присуджується щорічно прозаїкам, драматургам і сценаристам, що наслідують традиції творчості М. Гоголя, збагачені концептами історичної романістики, містицизму та сатири, та утверджують національну самоідентифікацію.

3 квітня Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти оголосило лауреата премії імені Олеса Гончара. Нагороду отримав Л. Петровський за роман «Окрушини долі» (видавництво «Рута», 2021 рік). Відзначено також твори інших претендентів: збірки поезій «Скарби. Вибране» А. Матвійчука та «Глосарій. Книга друга» І. Мостепан (Мельник), а також збірку історій «Словник війни» О. Сливинського.

Львівська обласна організація Національної спілки письменників України назвала переможців літературної премії імені Ірини Вільде за 2024 рік. Першу премію здобув В. Горбатюк (Хмельницький) за есеї «Листи забутого життя». Другої премії відзначено Л. Холодюк (Львів) за роман «Акме». Третю отримав І. Яцканин (Словаччина) за збірку оповідань «Білий легіт».

25–28 квітня у Києві в Національному комплексі «Експоцентр України» вперше відбувся фестиваль «Книжкова країна», організований разом із Українською асоціацією видавців та книготорговців. Події фестивалю проходили одночасно в кількох павільйонах, кожен з яких мав певне тематичне спрямування. Організатори влаштували для відвідувачів великий книжковий ярмарок, до якого долучилося близько 100 українських видавництв, зустрічі з авторами, дискусії з експертами, майстер-класи, освітній та ігрові зони. Програму перших двох днів фестивалю було переважно орієнтовано на професійну аудиторію й присвячено книжковому ринку та діяльності бібліотек під час війни. Відбулася, зокрема, дискусія «Український книжковий ринок 2024 року: виживання чи зростання?», в якій взяв участь і т. в. о. міністра культури та інформаційної політики України Р. Карандеєв. Із широкою аудиторією спілкувалися такі добре знані культурні діячі, як С. Плохій (онлайн), І. Карпа, В. Агеєва,

Р. Семків, А. Сеїтаблаєв, Т. Гонченко, Я. Черногуз та інші. Найпопулярнішими за кількістю слухачів стали поетичні читання «Фронтмени» від «Культурного десанту», запис нового епізоду *YouTube*-проєкту «Шалені автор(к)и», книжковий клуб із В. Пекарем «Демонтаж імперії». Велелюдною була й бібліотерапевтична локація, де психологиня з бібліотекаркою виписували «рецепти на книжки» на запит відвідувачів (було видано 350 таких рецептів, здебільшого на художню й психологічну літературу). На благодійному стенді гості фестивалю могли передати книжки в Міжнародний центр підтримки жінок і дітей «Місто добра» та Національну дитячу спеціалізовану лікарню «Охматдит». В межах

«Книжкової країни» Міжнародний літературний конкурс «Коронація слова» оголосив переможців відзнаки «Золоті письменники України». Нагороду отримали І. Мацко, Е. Заржицька, А. Демиденко та В. Крищенко.

Бібліотечна справа. Промоція читання

24 та 25 квітня на базі Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України та ВГО «Українська бібліотечна асоціація» пройшла XIV Всеукраїнська науково-практична конференція «Бібліотека та книга в контексті часу», в якій взяли участь представники бібліотек з усіх регіонів України. Цьогорічна тема заходу – «Пріоритети українських бібліотек у воєнний та повоєнний час». Основними питаннями до обговорення стали: українські бібліотеки в умовах російської агресії; захист культурної спадщини та культурних цінностей в умовах збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій; оцифрування документальної спадщини як спосіб її збереження; повоєнне відновлення бібліотек: зарубіжний досвід; електронні й актуальні інформаційні ресурси бібліотек: доступність, технології, потенціал; діяльність бібліотек з популяризації читання та її ефективність; візія публічних бібліотек у повоєнному суспільстві.

9–13 квітня у Києві Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» та ВГО «Українська бібліотечна асоціація» провели III Міжнародну науково-практичну конференцію «Стратегія розвитку бібліотек: від ідеї до втілення». Провідні фахівці бібліотек, інформаційних, освітніх та соціокультурних установ обговорили актуальні питання стратегії управління в умовах війни. Серед заходів – Круглий стіл «Змінюйся і живи. Як бібліотеки долають виклики воєнного часу» за участі керівників бібліотек із Києва, Львова, Харкова, Тернополя, Луганщини. В межах конференції пройшов благодійний збір коштів для українських книгозбірень, що постраждали під час повномасштабного вторгнення рф. Охочі змогли долучитися до благодійної лотереї, де призами були книжки сучасних авторів з автографами (організатори – виконувач обов'язків генерального директор Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого О. Сербін та його заступниця О. Бруй). Вторговані кошти підуть на потреби 12-ї бригади спеціального призначення «Азов».

2 квітня у столичній Національній бібліотеці України для дітей відбулося свято з нагоди Міжнародного дня дитячої книги, під час якого було підбито підсумки Всеукраїнського тижня дитячого читання – «В кадрі – КНИГА! Книжковий синопсис», а також відзначено переможця Всеукраїнської літературної премії Всеволода Нестайка. Серед численних ініціатив тижня – марафон «Діти України читають захисникам», що зібрав понад 800 дітей з різних куточків країни, та весняні читання «Книжкове ППО (Потужне Переможне Озброєння). Топ-книги, які обирають українські читачі», за підсумками яких на святі презентовано найцікавіші книжкові синопсиси. Нагороду за найкращу сучасну книгу для дітей – Всеукраїнську літературну премію Всеволода

Нестайка, отримала письменниця М. Марченко за твір «Майка Паливода обирає професію». Премію засновано Національною секцією Міжнародної Ради дитячої та юнацької книги (*UA IBBY*), Національною бібліотекою України для дітей разом із родиною Всеволода Нестайка за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України.

4 та 5 квітня у Кіровоградській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Д. І. Чижевського відбулась науково-практична конференція «125 років історії та трансформації можливостей бібліотеки», присвячена двом ювілеям: 125-річчю з дня заснування головної книгозбірні Кіровоградщини та 130-ї річниці від дня народження українського культуролога, лінгвіста та філософа Дмитра Чижевського. У конференції взяли участь провідні фахівці бібліотечної справи краю, в. о. генерального директора Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого О. Сербін, президентка ВГО «Українська бібліотечна асоціація» О. Бруй та інші. Під час заходу було обговорено широкий спектр питань, пов'язаних з історією та сучасним станом бібліотечної справи, перспективами розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства.

В Україні з'явилась онлайн-платформа «U.КРАЇНА КАЗОК», на якій зібрано давні оповідки з усіх куточків країни. Проєкт має на меті відродити та зберегти українську народну казку, зробити її доступною для широкої аудиторії, розповісти про особливості регіону, в якому вона народилася, а також допомогти різних форматах – текстовому, аудіо- та анімаційному. Основну базу сайту склала збірка українського фольклориста М. Зінчука, що налічує понад 8000 казок. Їх зачитали українські актори театру і кіно Р. Зюбіна, М. Кукуйок, В. Біблів, Р. Ясіновський, А. Хижняк, М. Кошкіна та багато інших. Проєкт «U.КРАЇНА КАЗОК» створено командою *The Hands* і реалізовано за підтримки проєкту Агентства США з міжнародного розвитку *USAID* «Зміцнення громадської довіри (*UCBI*)».

Креативні індустрії

1–7 квітня у столиці вже вдруге пройшов Тиждень українського дизайну та інновацій. Серед учасників – найвідоміші українські дизайнери та студії, які вже встигли завоювати собі репутацію на міжнародному рівні: *Makhno Studio*, *Panoptikum Collections*, *GUNIA Project*, *GORN Ceramics* та інші. Цьогорічний *Ukrainian design week* охопив більш як 70 подій. Протягом тижня в межах фестивалю відбулися різноманітні покази, лекції, екскурсії, виставки, майстер-класи, покликані розкрити новітні тренди та перспективи розвитку дизайну. Зокрема відвідувачі мали нагоду послухати лекції про вплив штучного інтелекту на дизайн і архітектуру, вплив концепції сталого розвитку на розробку колекцій одягу, культуру графіті, а також взяти участь у воркшопах з мозаїки, 3D-друку кераміки, писанкарства, гончарства, апсайклінгу, ліногравюри, створення картин-афірмацій тощо. Головною подією *Ukrainian design week* став Дизайн-маркет у Мистецькому арсеналі, що увібрав у себе різноманіття виробів і синергію десятків дизайн-напрямів, як-от: промисловий, інтер'єрний, декоративний, графічний, предметний, *fashion* дизайн та інші. Свої роботи

презентували як молоді талановиті автори, так і лідери галузі. Дизайнерські знахідки представили відвідувачам галереї, книгарні, гончарні майстерні й інші культурні заклади.

Український бренд *OLIZ* представив нову артколекцію хусток «Оранта», створену у співпраці з Національним заповідником «Софія Київська». До колекції увійшли три хустки, три шалі та твіллі. Флагманом лімітованої лінійки стала однойменна шовкова хустка з принтом Оранти. Також художників бренду *OLIZ* надихнули унікальні орнаменти Софійського собору: на шовкову хустку «Купол» та твіллі вони перенесли мозаїки з Мазепинської капели, а на хустку «Візерунок буття» – елементи стародавньої мозаїки XI століття. Мета створення символічної колекції – розповісти світу про унікальні пам'ятки України та її тисячолітню історію. Частину прибутку від продажу виробів «Оранта» *OLIZ* спрямує на збереження спадщини Національного заповідника «Софія Київська».

Аматорство

18–21 квітня у Мукачево, що на Закарпатті, пройшов VI Всеукраїнський відкритий фестиваль театрального мистецтва аматорських дитячих та молодіжних колективів «Імпреза над Латорицею». Подія зібрала на сцені Мукачівського драматичного театру 18 творчих колективів. Регіонально була представлена Закарпатська, Харківська, Київська, Рівненська, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Одеська області. Загалом до Мукачева на шосту «Імпрезу» завітало близько 300 юних театралів. Оцінювало майстерність учасників журі, до складу якого увійшли діячі культури та мистецтва з різних міст країни. Фестиваль засновано з ініціативи громадської організації «Яскрава країна» та керівництва Мукачівського драматичного театру.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 40. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12